

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Erdélyi Miklós ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Magyar János ügyvéd által képviselt alperes ellen munkaviszony fennállásának megállapítása iránt a Pest Megyei Munkaügyi Bíróságnál 4.M.230/2007. szám alatt megindított és másodfokon a Pest Megyei Bíróság 8.Mf.23.072/2009/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2011. május 4. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Pest Megyei Bíróság 8.Mf.23.072/2009/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes a keresetében annak megállapítását kérte, hogy 2001. január 1-jétől 2004. június 12-éig munkaviszonyban állt az alperesnél. Állítása szerint eladóként és árubeszerzőként dolgozott a házastársa 1998. áprilisától egyéni vállalkozóként működtetett élelmiszer üzletében.

A Pest Megyei Munkaügyi Bíróság 4.M.230/2007/20. számú ítéletében a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest 15.000 forint alperesi perköltség megfizetésére. A munkaügyi bíróság megállapította, hogy a felperes az üzletben tevékenykedett, de az alpereshez semmilyen jogcímen nem volt bejelentve, bár 2000. augusztus 23-ától foglalkozás-egészségügyi vizsgálaton évente részt vett. Munkaszerződést a felek nem kötöttek, munkabér kifizetésre vonatkozóan nem áll rendelkezésre semmilyen bizonyíték. A felperesnek tehát nem sikerült bizonyítania, hogy munkaviszonyban állt volna az alperessel, aki egyébként a perbeli időszakban házastársa is volt. A bíróság a munkaviszonyra jellemző feltételek fennállását sem látta bizonyítottnak. Nem állt rendelkezésre munkaszerződés, és a felperes által hivatkozott a foglalkozás-egészségügyi vizsgálaton részvételről szóló igazolás nem szolgál kellő bizonyítékként a felperes munkaviszonya fennállásának igazolására. A felperes fellebbezése folytán eljáró Pest Megyei Bíróság 8.Mf.23.072/2009/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A megyei bíróság kiegészítette az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást azzal, hogy a felperes 1998-tól 2004. június 12-éig végzett munkát a volt házastársa által üzemeltetett élelmiszerboltban. A felperes 2000 év körül tudta meg, hogy a társadalombiztosítási szervekhez bejelentése nem történt meg. Ennek anyagi oka volt. A felperes a perbeli években nem tett adóbevallást. Előfordult egy-két alkalommal, hogy előre bejelentett munkaügyi ellenőrzés történt. Ezekben a napokban a felperes nem tartózkodott az üzletben, mert tudta, hogy a munkaviszonnyal kapcsolatos iratokat is ellenőrzik. Az így kiegészített tényállás mellett jogszerűnek találta az elsőfokú bíróság ítéletét. A

felperes az eljárás során ugyanis nem tudta bizonyítani, hogy az alperes részére munkaviszony keretében végezte volna a munkát. Önmagában ugyanis a munkavégzés a munkaviszony létrejöttét nem bizonyítja, mint ahogy a díjazás sem. Ez ugyanis a segítő családtag ismérve az 1997. évi LXXX. tv. 4. §) g) pontja alapján. Rámutatott a megyei bíróság arra, hogy a felperes tudta és elfogadta, hogy nem volt bejelentve, az igényét 2007. február 7-éig mégsem érvényesítette. Az elsőfokú bíróság helyesen utalt arra, hogy a felperesre hárult a bizonyítási teher a tekintetben, hogy a munkaviszony közte és volt házastársa között létrejött. Ezt munkaszerződéssel, a társadalombiztosítási bejelentés megtörténtével, az adózás teljesítésének igazolásával tudta volna elsődlegesen bizonyítani. A bejelentési kötelezettség ugyan az alperest terhelte, de a felperesnek - különösen a fennállt házasságra tekintettel - lehetősége lett volna ez ellen fellépni, a bejelentés elmaradását kifogásolni. Ezt azonban az általa állított munkaviszony időtartama alatt nem tette meg. A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, a munkaügyi bíróság ítéletének megváltoztatását, a kereseti kérelemnek megfelelő ítélet meghozatalát kérte az alperes perköltségben marasztalása mellett. Hivatkozása szerint bizonyította, hogy a munkavégzése munkaviszony keretében történt. A munkaviszony minden jellemző eleme ugyanis fennállt: napi rendszerességgel a mindenkor minimálbérnek megfelelő munkabérért, előre meghatározott napi munkaidőben, mindig az alperes utasításai szerint látta el a munkát. Így a munkavégzést illetően megállapítható az alá- fölérendeltségi viszony. Bizonyította továbbá, hogy a perbeli időszakban máshol nem végzett munkát, és hogy az alkalmazás feltétele az egészségügyi vizsgálaton való megjelenés volt. Az alperes által megőrzési kötelezettsége ellenére be nem csatolt menetlevelekből az lett volna megállapítható, hogy az ő utasítása szerint járt el az árubeszerzés érdekében. Az a tény, hogy nem adózott a munkabér után, adójogi kérdés, míg írásbeli munkaszerződés nélkül is fennállhatott a munkaviszony az Mt. 6. § (1) bekezdés és a 76. § (2) bekezdésben foglaltak szerint. Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem nyújtott be. A felülvizsgálati kérelem nem alapos. A felülvizsgálati kérelemben hivatkozottak fenti jogszabálysértés megállapítására nem adtak módot. A perben a felperest terhelte a Pp. 164. § (1) bekezdésére tekintettel annak bizonyítása, hogy 2001. január 1-jétől 2004. június 12-éig eladó, árubeszerző munkakörben a volt házastársa, mint egyéni vállalkozó munkáltató részére munkaviszony keretében végzett tevékenységet. Az Mt. 75/A. § (2) bekezdés szerint a munkavégzés alapjául szolgáló szerződés típusát elnevezésétől függetlenül az eset összes körülményére - így különösen a felek szerződéskötést megelőző tárgyalásaira, a szerződés megkötésekor, illetve a munkavégzés során tett jognyilatkozataira, a tényleges munkavégzés jellegére, az Mt. 102.-104. §-okban meghatározott jogokra és kötelezettségekre - tekintettel kell megítélni, illetve

megállapítani. Ezért az eljáró bíróságok - a felek között fennálló családjogi kötelékre tekintettel - helyesen tulajdonítottak jelentőséget a munkavégzésre irányuló jogviszony minősítésekor az írásbeli munkaszerződés és a munkajogviszony bejelentése hiányának, a munkabért terhelő adó- és járulékfizetési kötelezettség teljesítése elmulasztásának, valamint a felperesnek a munkavégzés idején (a munkajogviszonyt ellenőrző hatósági ellenőrzéskor, a társadalombiztosítás felé történő bejelentése hiányának tudomására jutásakor) a jogviszony minősítését illetően tanúsított magatartásának. A felek közötti házastársi kapcsolatra tekintettel önmagában a felperes családtag vállalkozásában kifejtett tevékenységének (akár menetlevelekkel is alátámasztott) rendszeressége, valamint az élelmiszerüzletben kiemelten kötelező orvosi vizsgálatok elvégzése nem támasztja alá a munkaviszony fennálltát az alperes széleskörű utasítási joga, a felek közötti alá- fölérendeltség bizonyítottóságának hiányában. A jogviszony minősítésénél nem hagyható figyelmen kívül a felperesnek a keresetlevélben az Mt. 76. § (5) bekezdésben foglalt munkaszerződés kötelező tartalmi elemei közül a személyi alapbér tárgyában tett nyilatkozata: „munkabérben nem állapodtunk meg, figyelemmel arra, hogy az alperesi munkáltató a feleségem volt ekkor, így családon belül ezekkel nem foglalkoztunk”, valamint az sem, hogy szintén a keresetlevél szerint a felperesnek a munkavégzése során már tudomása volt arról, hogy nem bejelentett munkavállaló, hanem segítő családtag. A bérezésére, valamint a bejelentésére vonatkozó nyilatkozatát csak a peres eljárás során változtatta meg [Pp. 206. § (2) bekezdés]. A fentiekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta. Az ügyben még irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés f) pontja, 3. § (3) bekezdésére tekintettel a 14. § alapján a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Budapest, 2011. május 4.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, dr. Hajdu Edit s.k. előadó bíró, dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelül:Nné tisztviselő